

Forensisch vlooiencircus

Forensisch accountants zitten zelden lang op één plaats, zo lijkt het. De sector heeft iets weg van een vlooiencircus. Ondertussen lonken ook advocatenkantoren naar de onderzoekers.

LEX VAN ALMELO

Aan nieuwe forensische initiatieven was de afgelopen jaren geen gebrek. Sommige waren spraakmakend. In 2002 begon SBV Forensic Business Experts & Investigators als hét zelfstandige alternatief voor de forensische afdelingen van de big four. Na het faillissement en een doorstart in 2003 is SBV geworden tot een klein kantoor.

In 2004 diende 4iTrust zich aan. Investeerder Nina Brink geloofde in onafhankelijke forensische accountancy en stak geld in het kantoor - overigens zonder zeggenschap te krijgen. 4iTrust trok verschillende forensisch accountants aan, met Jan Joling als algemeen directeur. Ook daar liep het anders dan verwacht.

In april 2006 vertrok Joling, om zich fulltime te storten op schadekwesities en andere bijzondere onderzoeken. Dit jaar begon hij bij sectie Finance & Accounting van advocatenkantoor NautaDutilh. Bij hem voegde zich onder anderen registeraccountant Inge-Lisa de Vries, die in juni 2006 wegging bij 4iTrust en korte tijd zelfstandig was. Joling werkte al langer samen met NautaDutilh. "Het is een breder werkterrein en ook intellectueel uitdagender. Zo doe ik daar ook legal audits en advies- en onderzoekswerk op financieel en verslaggevingstechnisch gebied." Verder is Joling hoogleraar schade-onderzoek aan Universiteit Nyenrode.

Nieuwe spelertjes

Joling was niet de enige die bij 4iTrust vertrok. Bart Bruin begon na een 'sabbatical' voor zichzelf en richtte in januari 2007 Integis op. Zijn compagnon is de eveneens van 4iTrust afkomstige Karin Koppers. Integis richt zich volgens Bruin meer op de oorspronkelijke fraudeonderzoeken.

Ook 4iTrust-directlid Aart Bloemheuvel begon een nieuw bureau, IRS - Independent Risk Solutions. Daarin werkt hij sinds januari 2007 samen met onder anderen SBV-directielid Bram

van Vliet en de tot voor kort bij de Wereldbank werkzame integrity-specialist Maarten de Jong. Bloemheuvel: "Er werken bij ons elf mensen, onder wie één registeraccountant. Hans van de Vorst, die recovery-partner was bij PricewaterhouseCoopers. Wij doen - in opdracht van bijvoorbeeld investeringsmaatschappijen en banken - breed integriteitsonderzoek en financieel due diligence-onderzoek. Verder geven wij onder meer advies op het gebied van security risk management." Bloemheuvel verwacht binnen enkele jaren door te groeien naar veertig à vijftig medewerkers.

'Eenmanszaakjes'

In 2004 werkten er vijfendertig mensen bij 4iTrust. Na het vertrek van enkele directieleden en medewerkers waren het er volgens directeur Neves Cordeiro een korte tijd vijftien en heeft het bureau inmiddels weer twintig *fee earners*. 4iTrust heeft nog altijd de ambitie een onafhankelijk alternatief te zijn voor de forensische afdelingen van de big four. Wel is het bureau afgestapt van het idee dat zij alle services moet aanbieden.

De precieze redenen achter het grote personeelsverloop? Carlos Neves Cordeiro

Aart Bloemheuvel (IRS):

'De toekomst is aan de onafhankelijke spelers.'

houdt het erop dat de verschillende afdelingen bij 4iTrust te veel 'eenmanszaakjes' waren. "Nu zijn we meer een multidisciplinair team." Een relatief nieuwe markt voor 4iTrust zijn de bijzondere onderzoeken in opdracht van toezichthouders, waarbij niet direct sprake is van fraude. Zo heeft het bureau in opdracht van de NMa/DTe een onderzoek gedaan naar mogelijke kruissubsidiëring bij energieleveranciers.

Big four

Bij de big four was ook de nodige beweging te zien. Het personeelsverloop is 'normaal' zegt Rens Rozekrans van KPMG Integrity & Investigation Services, maar dat begrip blijkt relatief: "Wij hebben nu bijna weer evenveel mensen als in 2000. Toen waren dat er zeventig, nu zijn het er ongeveer vijftig."

Bij de big four zijn de laatste jaren vooral de werkzaamheden verschoven. Het accent ligt nu meer op advieswerk, ondersteuning van de controle en internationale onderzoeken. Rens Rozekrans: "Er is meer en meer aandacht voor fraudepreventie, compliance en integriteit. Maar ondanks de verbeteringsslagen blijven fraudeonderzoeken nodig. Door de op handen zijnde fusie met KPMG Duitsland, Engeland en

Zelfstandige spelers

Op de markt van de forensische accountants zijn 150 mensen actief, van wie vijftig tot zestig registeraccountants. Het overgrote deel van de registeraccountants zit bij de big four. De zelfstandige kantoren zijn (nog altijd) betrekkelijk klein:

- 4iTrust (algemeen directeur: Carlos Neves Cordeiro, ex-KPMG, ex-SBV en ex-PwC. Directeur Investigations: René ter Haar, ex-FIOD, ex-CRI en ex-PwC)
- IRS (directeur: Aart Bloemheuvel, ex-PwC en ex-4iTrust)
- Instituut Financieel Onderzoek (directeur: Evert Lammers, ex-KPMG. Adviseur Jaap ten Wolde, ex-KPMG)
- Integis (directeuren: Bart Bruin en Karin Koppers, ex-PricewaterhouseCoopers, ex-SBV en ex-4iTrust)
- Holland Integrity Group (directeur: voormalig registeraccountant Frank Erkens, ex-KPMG)
- Kafy Integrity (directeur: jurist Ton Diepeveen, ex-Ernst & Young, ex-SBV en ex-Holland Integrity Group)
- SBV Forensics (directeur: jurist Cees Schaap, ex-Ernst & Young)

FOTO: CORBIS

Carlos Neves Cordeiro:
‘De afdelingen 4iTrust waren te veel ‘eenmanszaakjes’. Nu zijn we meer een multidisciplinair team.’

Zwitserland werken wij nog internationaler.” Bernard Prins van PricewaterhouseCoopers Dispute Analysis & Investigations: “Wij werken tegenwoordig wat vaker voor onze auditcollega’s. Wij hebben hun onlangs een cursus gegeven over de nieuwe fraude-richtlijnen van RAC 240. Verder doen we meer internationaal onderzoek of onderzoek met internationale vertakkingen.”

‘Audit support’

Ook de forensisch accountants van Ernst & Young doen meer aan audit support. Zij adviseren de controlerend accountants, doen bijzondere onderzoeken bij aanwijzingen van fraude en geven preventie-adviezen, zegt Peter Schimmel. Fraude is zo belangrijk geworden

dat Ernst & Young de naam Security & Integrity Services wereldwijd heeft veranderd in Fraud Investigations & Dispute Services. Arthur de Groot van Deloitte Forensic & Dispute Services herkent deze verschuivingen. “Onze aandacht is meer dan vroeger gericht op internationale onderzoeken, die globaal worden aangestuurd. Daar zit ook onze groei in.” Maar zijn kantoor doet nog steeds persoonsgericht fraudeonderzoek.

Rens Rozekrans: “In de toekomst zie ik steeds meer *shadow investigations* op ons afkomen, ook in Nederland. Hierbij houdt de huis-accountant de resultaten tegen het licht van het onderzoek dat door externe forensisch accountants is uitgevoerd.”

Advocaten

“De toekomst is aan de onafhankelijke spelers”, zegt Aart Bloemheuveld. En volgens Bart Bruin ligt de toekomst bij de kleine en sterk-gespecialiseerde nichekantoren. Naar zijn oordeel hebben de big four grotendeels afstand genomen van het oorspronkelijke fraudeonderzoek, zodat hier kansen liggen voor de kleine onafhankelijke spelers.

Carlos Neves Cordeiro wijst onbedoeld op nog

Rens Rozekrans (KPMG):
‘Het accent ligt bij de big four op advieswerk, ondersteuning van controle en internationale onderzoeken.’

een andere trend. Zijn bureau voert regelmatig onderzoeken uit in opdracht van advocatenkantoren. “Die zijn over het algemeen minder sterk in feitenonderzoek. Eigenlijk heeft het mij verbaasd dat advocatenkantoren niet zelf forensisch accountants en onderzoekers hebben.”

Als de tekenen niet bedriegen, beginnen advocaten die expertise nu juist in huis te halen. Afgezien van de overgang van Jan Joling naar NautaDutilh heeft Stibbe al jaren register-accountant Hans Beckman in zijn gelederen. En fraudeofficier Hendrik Jan Biemond stapte in april 2007 over naar de Investigations-afdeling van Allen & Overy, die regelmatig samenwerkt met forensisch accountants in Nederland en daarbuiten.

Zie ook pagina 56. ■